

M. Willkie'nin Ankarayı ziyareti

Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı M. Roosevelt'in delegesi M. Willkie iki gündür Ankara'da bulunuyor. Türkiye, yeni dünyanın bu büyük Demokrasi'nin seçkin politikacısını kendi misafiri görmekle bahtiyardır.

Mısırdan memleketimize gelen M. Willkie, buradan İran'a, Rusya'ya, Çin'e gidiyor. Bu zamanda, bu kadar uzun ve yorucu bir yolculuğu göze almak için, zahmete değer hayli sebepler olmak gerekir. Her Amerikalı gibi, yürekten demokrat ve alçak gönüllü olduğu anlaşılan M. Willkie, gazetecilerle konuşurken bu sebepleri pek basit gösteriyor, ve Cumhurbaşkanı seçiminde M. Roosevelt'in önünde karşıya çıktığı halde, bugün onun adamı sıfatıyla dünyaya dolaşarak, Amerika'da iltikad olamadığını ortaya koymak, ve uğradığı yerlerde rakamlara dayanarak durumu ve doğruyu anlatmak istediğini söylüyor.

Sayın misafirimizi temin edelim ki Amerikada devlet ve milletçe tam düşünce birliği olduğuna Türkiye'yi inandırmak için bu kadar yorucu ve tehlikeli yolculuğa hacet yoktu. Reis Roosevelt'in Amerika milletinin tam sevgi ve güvenine dayandığını iyice biliyoruz. Rusya ve Çin gibi, çetin bir boğuşma içindeki milletlere gelince, onların Amerika birliği hakkında ne düşündüklerini yakından bilmemekle beraber, aylardan beri Amerika harizliğinin dünyaya duyuran astronomik rakamların heybetinden doğacak cesaret ve limit gibi şeylerden ziyade, daha temelli yardımlar isteyeceklerini şimdiden kestirmek yanlış olmaz sanırız.

M. Willkie, bu uzun yolculuğa sadece bir propaganda maksadıyla yalnız kendisi söylemek ve anlatmak için değil, her halde biraz da görmek, dinlemek ve anlamak isteğiyle çıkmış olsa gerektir.

M. Willkie'nin harp hakkında fikirleri bize yeni bir şey öğretmiyor. Pek tabii olarak, Mihverin harbi kaybedeceğine emindir. «Çünkü, diyor, Almanyanın harbi kazanması, benim boks şampiyonu Joe Louis'yi yenmem gibi bir şey olur. Mihverin zaferine inanmak, yarışı kaybedecek bir atın üzerine bile para koymaya benzer.» Bu hoş ve Amerikanvari mukayeselere delil olarak, M. Willkie Amerikanın her ay beş bin tayıye yaptığını, yakında bu sayının on bine çıkacağını, Amerikanın on milyonluk bir ordu hazırladığını ileri sürüyor. Milyon ve milyarları gazetelerde okuya okuya, Türkiye'de zaten bilmeyen kalmamıştır. Bunun içindir ki M. Willkie'nin getirdiğinden fazla, götüreceğine ehemmiyet veriyoruz.

M. Willkie, umarız ki Türkiye'de bu pek kısa misafirliğinden memleketine iyi hatıralar götürecektir. Görecektir ki Türkiye'de Amerikaya karşı eskidenberi büyük bir hayranlık vardır. Türkler Amerikanın bu harbedeki gayretlerini hep takdirle görüyorlar ve biliyorlar ki Amerikanın sulh gayeleri, gücü yettikçe ve kudret ve idare elinde kaldıkça, ancak adalet, hak ve müsavat prensiplerine dayanır.

M. Willkie, Türkiye'de, dünya hadiselerine serinkanlı bir bakış, vatan müdafaası, şeref ve istiklalin korunması kaygısından başka hiç bir kuvvetin bozmayacağı sulh ve bitarafık azmi bulacaktır. Bugüne kadar sulhe hizmet etmiş olan Türkiye'nin şimdiden sonra da kendi isteğiyle ateşi bu ülkeye sıratırmayacağına emniyet ederek buradan ayrılmasını dilediğimiz M. Willkie'de yeni bir dost kazanmış olmaktan seviniyoruz.

Geçen yıl Amerikanın, sırf kendi düşünce ve isteği ile ettiğî fakat bugüne kadar ameli hiç bir faydasını görmediğimiz «İcar ve lare kanunundan Türkiye'nin istifade etmesi» meselesinin, politikamız dışında, bir dostluk eseri olarak bıraktığını iz-

Reisicümhur Edirne'den İstanbul'a döndü

Başvekil Erzincan'dan geçti Ankara'ya avdet ediyor

İstanbul 8 (A.A.) — Reisicümhur Millî Şef İsmet İnönü refakatlerinde Maarif Vekili B. Hasan Ali Yücel ve gurup reis vekilleri B. Hasan Saka ve B. Hilmi Uran oldukları halde saat 23 de Edirne ve Kırklareli seyahatlerinden İstanbul'a avdet buyurmuşlardır.

Başvekilin seyahati

Gümüşhane 8 — Başvekil B. Saraçoğlu bugün saat 13 de şehrimize gelmiş, öğle yemeğini mebus B. Hasan Fehmi Otacı'nın evinde yemiştir. Başvekil saat 15 de Bayburt'a hareket etmiştir.

Bayburt 8 — Başvekil saat 17 de buraya vasil olmuş, şehrin medhalinde karşılanmıştır. Başvekil Halkevinde Bayburtlularla görüşmüş ve buradan Kayseri'ye hareket etmiştir.

Mersin 8 — Münakalat Vekili amiral Fahri Engin buraya gelmiş Mersin liman işletmesi ve tahmil ve tahliye işleri hakkında tetkiklerde bulunduktan sonra akşam üzeri Iskenderun'a hareket etmiştir.

Ziraat Vekili İstanbul'da

Ziraat Vekili B. Şevket Raşit Hatipoğlu Kocaeli bölgesinde tetkiklerde bulunduktan sonra İstanbul'a gelmiştir.

İktisat Vekili Ankara'ya döndü

Ankara 9 (Telefonla) — Bir kaç gündüneri Karabük ve Zonguldakta tetkikatta bulunan İktisat Vekili B. Sırrı Day refakatindeki zevat ile birlikte bu sabahki trenle şehrimize avdet etmiştir.

B. Willkie Hericiye Vekilimizle görüştü

Mülakat 2 saat sürdü. B. Menemenci- oğlu misafirimiz şerefine ziyafet verdi

Ankara 8 (A.A.) — Şehrimizde bulunan Amerika Birleşik Devletleri reisinin şahsi müfessili B. Wendell Willkie, bugün öğleden önce Hariciye Vekâletinde Hariciye Vekili Numan Menemenci oğlu tarafından kabul edilmiştir. İki saat devam eden bu görüşmede Amerika büyük elçisi de hazır bulunmuştur.

Wendell Willkie, Amerika büyük elçisi ve refakatindeki zevat ile birlikte öğle yemeğini Şehir lokantasında yemiş ve öğleden sonra saat 16,30 da Büyük Millet Meclisinde reis Abdülhalik Renday'ı ziyaret etmiştir.

Saat 17,30 da Genelkurmay ikin-

ci reisi orgeneral Asım Gündüz'ü ziyaret etmiştir.

Ankara 8 (A.A.) — Bugün Amerika büyük elçiliğinde M. Wendell Willkie şerefine bir kokteyl partisi ve akşam da Marmara köşkünde Hariciye Vekili Numan Menemenci oğlu tarafından bir akşam ziyafeti verilmiştir.

Ankara 8 — Bu akşam Marmara köşkünde yapılan kabul resminde Amerika, İngiltere sefirleri, demokrat devletleri sefirleri ve zevceleri, Vekiller bulunmuştur. Bu esnada B. Willkie bütün devlet adamlarıyla görüşmüştür.

B. Churchill dün büyük nutuk söyledi

Türk gazetecileri Avam Kamarasında bu nutku dinlediler

Londra 9 — Başvekil B. Churchill dün harp vaziyeti hakkında Avam Kamarasında bir nutuk söylemiştir. Başvekil ayağa kalkınca alkışlarla karşılanmıştır. Nutukunda demiştir ki: «Temmuzda Londra'da Amerikadan gelen heyetle mühim görüşmelerden sonra Moskova'ya gittim. B. Stalin ve Molotov'la görüştüm. Ruslar bizim ve Amerikalıların yaptığımız yardımın yetmediğini söylediler. Buna şaşmadık. Ruslar büyük bir mücadeleye girişmişlerdir. Alman yükünün ağırlığı karşısında bulunuyorlar. Kendilerine kayıba bakmadan elimizden gelen yardımı bulacağız.»

Rusya'daki temastan Rusların sonuna kadar Hitlerizmle mücadelede azmetmiş olduklarına kanaat getirdik. Herkes gibi biz de bu hususta uhdemize düşen vazifeyi yapacağız. Nazilerin cinayetleri cezasız bırakılmayacak, her tarafa mahkemeler kurulacaktır.

Mısırdaki orduyu tam memnuniyet verici şekilde gördüm. Manevîyat mükemmelse de kumanda heyeti matlup vaziyette değildi. Bu sebeple değişiklik yapıldı. Şimdiki sekizinci ordu hiç bir zaman bu kadar kuvvetli

culuğunda bir iki gün memleketimizde de ziyareti tazelemiş bulunuyor. Değerli misafirimize, uğurlu yolculuklar ve hayırlı başarılar dileriz.

olmamıştır. Mısırın müdafaasını bu ordudan emniyetle bekleyebiliriz. Dieppe limanındaki çarpışma daha büyük hareketler için malumat toplama mahiyetindedir. Bu, büyük mıkyastra hareketin başlangıcıdır. Büyük kuvvetle hareketin ne zaman yapılacağını şimdiki söyleyemem.

Başvekil, Akdenizde son muharebelerden, hava taarruzlarından da bahsetmiştir. Reuter muhabiri dünkü mizakerenin Başvekil için tam bir zafer olduğunu söylemektedir.

Hatiplerin sözleri

Londra 9 (A.A.) — Başvekil'den sonra muhalefet lideri B. Greenwood söz almış ve demiştir ki: «Başvekil çok savaşlarının neticesinin memnuniyet verici olduğunu söylemiş olsaydı daha ziyade memnun olurduk.» Başvekil bu sözler üzerine gülererek: «Bunu da söyleyebilirim.» cevabını vermiştir.

Muhafazakar mebuslardan Keri batıda muvaffakiyetli bir ihraç hareketi için lazım gelen şartları anlamış, bir işçi mebus: «Almanya hava bombardımanlarıyla değil, batıda bir taarruza mağlûp edilebilir» demiştir.

Türk gazetecileri nutku dinlediler

Londra 9 (A.A.) — İngiltere'de bulunan Türk gazetecileri dün Avam Kamarasına gittikleri ve B. Churchill'in söylediği nutku dinlediler.

BU SABAHKI TELGRAFLAR

Stalingrad'ın batısında Ruslar yeni hatlara çekildiler

Novorosisk mıntakasında Alman kuvvetleri Rus hatlarında bir gedik açtılar

Londra 9 (A.A.) — Stalingrad yakınlarında kanlı muharebeler devam ediyor. Şehrin batısında bir kesimde Almanlar büyük tayıye kuvvetlerinin yardımıyla tank ve piyade hücumu yapmışlardır. Bu hücum neticesinde Rus kuvvetleri yeni müdafa hatlarına çekilmeğe mecbur olmuşlardır. Almanların cenup batıda yaptıkları hücumlar püskürtülmüştür.

Novorosisk'te Alman tank ve piyade kuvvetleri Rus hatlarında bir gedik açmışlardır. Ruslar şiddetle mukavemet devam ediyorlar. Şimali Kafkasyada Mosdok'ta Ruslar bir nehri geçmeğe muvaffak olan Alman kuvvetine hücum etmişler ve bu kuvveti ağır kayıp vererek çekilmeğe mecbur etmişlerdir.

Sovyet tebliği

Londra 9 (A.A.) — Gece yarısı Moskova'da neşredilen Sovyet tebliği: 8 Eylülde kuvvetlerimiz Stalingradın batı ve cenup batısında, Novorosisk ve Mosdok bölgelerinde düşmanla çarpışmışlardır. Diğer mıntakalarda esaslı değişiklik yoktur.

Londra 9 (A.A.) — Moskova'dan gelen raporlara göre, Stalingrad çevresinde Alman taarruzları durdurulmuştur. Kletskaya mıntakasinda Ruslar karşı hücum yapıyorlar. Rus hücumu şiddetlenebilirse Alman kuvvetleri geri dönmeğe mecbur olabilirler. Almanlar bu mınta-

Rusların mukavemeti

Alman radyosu sitayişle bahsediyor

Londra 9 (A.A.) — Dün gece Alman radyosunda askeri durumu tetkik eden bir sözcü, Rusların inatçı mukavemetinden sitayişle bahsetmiş ve demiştir ki: «Rusların bu kadar şiddetli mukavemet göstermeğe nasıl muvaffak olduklarını anlayamıyorduk. Fransa birkaç hafta içinde düşmüştür. Fakat Rusyada vaziyet tamamiyle başkadır. Şimdi çarpışan askerler dünyanın en müteassip askerleridir. Rusyaya karşı hareket, güçlüğü o zaman görülmiyen bir adım olmuştur.»

kada 6 hafta içinde 2000 tank yıpratmışlardır. Her halde bu mıntakada işler Almanların arzu ettiği şekilde gitmiyor.

Ruslar Novorosisk mıntakasinda savaşın devam ettiğini ve Rusların

karşı hücumlar yaptıklarını bildiriyorlar.

Stalingrad'da durum

Moskova 9 — Stalingradın batısında Sovyet kıtaları Almanlara birçok taarruzlarını püskürttükten sonra yeni mevzilere çekilmek zorunda kalmıştır. Novorosisk cephesinde Almanlar Sovyet mevzilerinde bir gedik açmağa muvaffak olmuşlardır.

Stalingrad çevresinde Rus mukavemeti artmaktadır. Bu mıntakaya mühim Rus kuvvetleri gelmiştir.

Baltık kıyılarına asker çıkarma teşebbüsü

Moskova 9 (A.A.) — Tass ajansı bildiriyor: Almanların Baltık kıyılarına asker çıkarma teşebbüsü püskürtülmüştür. Asker yüklü 4 gemi batırılmıştır. 9 vapura top ve mitralyözlerle hücum edilmiştir.

Göğüs göğüse muharebeler

Vichy 9 (A.A.) — Stalingradın batısında ve şehrin kenar mahalleri yakınında göğüs göğüse çok şiddetli muharebeler oluyor. Rumen kuvvetleri birçok mevkiileri ele geçirmişlerdir. Novorosisk'te Rusların son mukavemet gruplarıyla harbediliyor. Kafkasyada Almanların Grozni petrol havzasına ve Hazer denizine doğru ileri hareketi devam ediyor.

Amerika - Fransa

Amerika, Vichy hükûmetinin notasını reddetti

Londra 9 (A.A.) — Amerika hava kuvvetlerinin ıssal altındaki Fransa'daki fabrikalara taarruzunu protesto eden Vichy hükûmetinin notasını Amerika reddetmiştir.

Rouen'e yapılan hava akını

Vichy 9 (A.A.) — İngiliz ve Amerikan hava kuvvetleri tarafından Şimali Fransa'da Rouen şehrine yapılan hava akınında 140 bin, 300 yaralı vardır. Buraya çok bomba atılmıştır. Birçok meskenler ve ticarethaneler hasara uğramıştır.

Mısırdaki durum

Rommel'in yeni bir taarruzu bekleniyor

Kahire 8 (A.A.) — Rommel'in Elalemeyn hattının cenup doğu yanlarında bulunan Mihver kuvvetlerinin büyük bir kısmına tam bir ricat hareketi yaptırmaya teşebbüs ettiği cepheden bildiriliyor. Nil sonbahar muharebesinin birinci safhası bitti. Rommel mağlûp oldu, fakat bazı emareler Alman generalinin kuvvetli bir müdafaası sistemi hazırladığını göstermektedir.

Yakında Mihverin yeniden taarruza geçmesi beklenmektedir. Tahmin edildiğine göre Rommel Müttefik mayın tarlalarında bir köprübaşı muhafaza etmeğe çalışmaktadır.

Londra 9 (A.A.) — Pazartesi günü müttefikler bir uçak, Mihverciler ise 6 uçak kaybetmişlerdir. Delta mıntakası üzerinde üç Al-

Vurguncular

Çalışmaktan menedilmeleri ve mallarının müsadere edilmesi düşünüyor

Ankara 8 — Gıda maddeleride diğer lüzumlu maddelerin alım satımının serbes bırakılması kararından sonra da bazı vurguncuların hareketlerine devam ettikleri görülmüş, bunun üzerine bunlara daha şiddetli cezalar verilmesi lazım geldiği anlaşılmıştır.

Haber verildiğine göre, kanunda değişiklik yapılması, vurguncuların her türlü sanat ve meslektan men'i, bütün mallarının müsaderesi düşünülmüyor.

Rus Karadeniz donanması

Roma, Batum açıklarında dolaştığını bildiriyor

Roma 8 (A.A.) — Novorosisk'in düşmesinden biraz evvel kaçan Karadeniz Rus donanması şimdi Batum açıklarında dolaşmaktadır. Çünkü küçük ve tesisleri az olan Batum limanına donanmanın bütün gemileri sığmıyor.

Yeni bir şimendifer hattı

Londra 9 (A.A.) — İnşaatı yeni biten Beyrut - Hayfa demiryolunda ilk tren dün işlemiştir. Şimendifer hattı Beyrut'tan Trablusşam'a doğru uzatılıyor. Bu hat sayesinde Suriye, Lübnan ve Filistin demiryolları birleşecektir. Süveyş kanalı üzerindeki köprü vasıtasıyla şimdiden Kahire'den Beyrut'a gitmek mümkün olmaktadır.

İngiliz sahili açıklarında

1 tayıye düşürüldü

Londra 9 (A.A.) — Dün sabah İngiliz tayıyaları İngiltere'nin batı sahili açıklarında bir Alman tayıyası

Girid'e hava akını

Suda limanında yangınlar çıkarıldı

Londra 9 (A.A.) — Orta Şark'taki Amerikan hava kuvvetleri karargahının dün gece neşrettiği bir tebliğe göre Amerikan hava kuvvetleri Girid adasında Suda körfezindeki hedeflere hücum etmiştir. Şiddetli infilâklar olmuş iskele boyunca yangınlar görülmüştür. Bir mihver gemisi yamış, bir mihver uçak meydanında yangınlar çıkmıştır.

Şimali Fransa'ya akın

Londra 9 (A.A.) — Dün İngiliz uçakları Fransa'da Havre ve Cherbourg dolırlarına hücum etmiş, bombalar atmıştır.

Yeni Amerikan üsleri

Londra 9 (A.A.) — Amerika hükûmeti, Ekvatör hükûmetinin muvafakatile Galapagos adalarında üsler kurmuştur. Bu üsler Panama kanalının Pasifik tarafındaki girişini müdafaaya yarıyacağı gibi Amerika ile Avustralya arasındaki mınakala hatlarında da mühim bir bağ teşkil edecektir.

Yeni Gine'de Japon taarruzu

Japonlar mühim bir geçide 10 kilometre yaklaştılar

Londra 9 (A.A.) — Yeni Gine adasında Kokoda'da mühim çarpışmalar olmuştur. Japonlar burada adanın cenubundaki mühim Moresby limanı ile yüksek dağlar arasındaki bir geçidin 10 kilometre yakınına sokulmağa muvaffak olmuşlardır.

Vichy 9 (A.A.) — Yeni Gine'de İngilizlerin durumu güçleşmiştir. Japonlar Moresby limanına doğru ilerliyorlar. Japonların ileri hareketi New York radyosu, kabul etmiş-

Türkiye Kömür Satış ve Tevzi Müessesesi

333 doğumlu Süleyman oğlu
Ahmet Salıhan